

Uchafbwyntiau'r Adroddiad Blynyddol a Hunanasesiad

2024-25

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Cefnogaeth i deuluoedd a phlant bach

Strategaeth newydd ar gyfer blynyddoedd cynnar wedi arwain at fwy o gymorth i rieni, yn enwedig tadau, a gwell mynediad i ofal plant mewn ardaloedd fel Abermaw, Y Bala, Caernarfon, Porthmadog a Bangor. Mae hyn yn helpu plant y Sir i gael y cychwyn gorau posibl i'w cyfnod mewn addysg.

Gwella Ysgolion

Agorodd Ysgol Treferthyr yng Nghricieth ym Medi 2024. Mae gwelliannau ar y gweill mewn ysgolion eraill gan gynnwys Ysgol Hiracl, Ein Harglwyddes a Tryfan ym Mangor, ac Ysgol Bontnewydd. Mae hyn yn darparu amgylchedd dysgu mwy modern, diogel ac addas i blant Gwynedd.

Llai o gostau i deuluoedd

Gwaith wedi'i wneud i ddeall costau ysgol i deuluoedd, gyda chynlluniau wedi'u datblygu i leihau'r baich ariannol, gan gynnwys cynnig prydau ysgol am ddim i bob plentyn cynradd. Mae hyn yn lleihau pwysau ariannol ar deuluoedd.

Mwy o gyfleoedd cymdeithasol

Casglwyd barn pobl ifanc am wasanaethau ieuenctid a bydd y Cyngor yn defnyddio'r wybodaeth hon i wella'r ddarpariaeth a'r cyfleusterau chwarae lle bo modd.

Addysg sy'n edrych tua'r dyfodol

Strategaeth 10 mlynedd ar y gweill i sicrhau bod addysg Gwynedd yn parhau i wella ac yn diwallu anghenion trigolion.

Cefnogaeth i blant ag anghenion ychwanegol

Rydym wedi cryfhau'r gefnogaeth i ddisgyblion ag anawsterau cymdeithasol ac emosiynol drwy gydweithio ag ysgolion, adnabod anghenion yn gynnar, a chynllunio canolfan newydd fydd yn cynnig cymorth wedi'i deilwra o Fedi 2025, gan sicrhau cyfle teg i bob plentyn lwyddo.

Staff ysgolion wedi'u hyfforddi

Mae staff wedi derbyn hyfforddiant ar faterion diogelu ac anghenion emosiynol, gan wella'r gofal a'r gefnogaeth i blant.

Materion sydd angen sylw

Presenoldeb disgyblion yn isel

Llawer o blant yn absennol o'r ysgol ers y pandemig, sy'n gallu effeithio ar eu dysgu a'u datblygiad.

Pryderon am ddiogelu plant

Bu achosion difrifol yn ymwneud â diogelwch disgyblion. Mae angen sicrhau bod trefniadau diogelu ysgolion yn gryf ac yn cael eu gwella'n barhaus.

Diffyg tegwch rhwng ysgolion

Mae amrywiaeth sylweddol yng nghostau fesul disgybl ar draws ysgolion, sy'n gallu arwain at anghydraddoldebau.

Angen mwy o gefnogaeth ar gyfer disgyblion ag anghenion emosiynol

Angen cryfhau'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion sydd â phroblemau cymdeithasol ac ymddygiadol, gan sicrhau bod y cymorth yn effeithiol ac ar gael yn brydlon.

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Hyrwyddo Diwylliant ac Economi Ymweld

Cynhaliwyd uwch-gynhadledd i drafod twristiaeth gynaliadwy, gyda dros 100 o bobl yn bresennol. Agorwyd pedwar lle newydd i aros dros nos mewn cartrefi modur. Cafodd 109 o brosiectau diwylliannol gymorth, a buddsoddwyd mewn safleoedd treftadaeth fel Amgueddfa Lechi a Pharc Padarn.

Adfywio Cymunedau a Threfi

Cyhoeddwyd Cynlluniau Adfywio Lleol ar gyfer 13 ardal, gyda buddsoddiad o £1.8 miliwn mewn prosiectau lleol. Cwblhawyd Cynlluniau Creu Lleodedd ar gyfer Porthmadog, Pwllheli, Y Bala a Dolgellau, a rhoddwyd grantiau Trawsnewid Trefi i brosiectau allweddol fel Parc y Coleg a Galeri Cyf.

Cefnogi Busnesau a Gwaith

Cafodd dros 600 o fusnesau gymorth drwy raglenni fel ARFOR a Chronfa Ffyniant Gyffredin, a chynhaliwyd Wythnos Busnes Gwynedd. Rhoddwyd cymorth i 221 o bobl i ddod o hyd i waith, a 251 i wella eu sgiliau, gyda chefnogaeth hefyd i brosiectau strategol fel Parc Bryn Cegin a Hwb Arloesi Glynllifon.

Cadw'r Budd yn Lleol

Lluniwyd strategaeth gaffael newydd i gadw mwy o arian yn lleol a rydym wedi gwneud gwaith i godi ymwybyddiaeth am y rheolau newydd ymhlith staff a chyflenwyr.

Cefnogi Busnesau a'r Economi

Cefnogwyd 176 o fusnesau gyda grantiau a chyngor ymarferol, ac mae 54 ohonynt wedi ymrwymo i dalu cyflog byw gwirioneddol ac i ddefnyddio mwy o Gymraeg.

Cefnogi Cymunedau

Dros £1.6 miliwn o gyllid wedi'i ddyrannu i grwpiau cymunedol drwy Gist Gwynedd. Buddsoddwyd £8.5 miliwn i wella canol trefi, gan adnewyddu 26 adeilad a dod â 10 eiddo gwag yn ôl i ddefnydd.

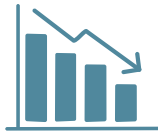

Diwylliant, Hamdden a Dysgu

Gwnaed buddsoddiadau sylweddol er mwyn gwella cyfleusterau ar draws Gwynedd gan gynnwys Glynllifon, canolfannau hamdden, harbyrau, Dinas Dinlle, ac Amgueddfa Lloyd George. Cynhaliwyd digwyddiadau poblogaidd ledled y sir, gan ddenu miloedd o bobl a chynyddu budd i'r economi leol.

Materion sydd angen sylw

Llai o gyllid ar gael

Rhaglenni ariannu pwysig wedi dod i ben, ac mae'r cymorth sydd ar gael bellach yn llai. Mae hyn yn codi cwestiynau ynghylch sut y byddwn yn gallu parhau i gefnogi datblygiad economaidd yn y dyfodol.

Risg o golli cyfleoedd

Mae perygl y bydd Gwynedd yn colli cyfle i elwa'n llawn o gynlluniau rhanbarthol, os nad yw'r trefniadau'n gweithio'n dda.

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol

Ers dechrau'r Cynllun Gweithredu Tai, mae 386 o dai cymdeithasol wedi'u codi, gan helpu tua 1,300 o bobl. Yn 2024/25, prynwyd 23 o dai i'w gosod ar rent fforddiadwy, adferwyd 108 o dai gwag, a chodi 90 o dai fforddiadwy. Cafwyd £8 miliwn ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i gefnogi datblygiadau pellach, gyda safleoedd newydd ar y gweill yn Llanberis a Bangor.

Tlodi tanwydd a chostau byw

Trigolion Gwynedd wedi cael cymorth i leihau costau ynni, gyda dros 5,600 o dalebau wedi'u dosbarthu a chymorth ar gael trwy'r wefan Costau Byw a chlinigau cymunedol. Hefyd, cafodd 753 o dai gymorth i wella eu perfformiad ynni, a chafodd pobl eu cyfeirio at wasanaethau fel banciau bwyd a grantiau tai i'w helpu ymhellach.

Digartrefedd

Cwblhawyd llety newydd i bobl ddigartref ym Mangor a Phwllheli, ac mae mwy ar y gweill. Mae 65 o bobl wedi cael cartrefi trwy gynllun rhentu fforddiadwy, ac mae'r Cyngor yn paratoi i agor 'Siop Un Stop' i helpu pobl gyda materion tai.

Ail gartrefi a llety gwyliau

Mae'r Cyngor wedi gweithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 i reoli ail gartrefi a llety gwyliau. Er bod gostyngiad wedi bod yn nifer yr eiddo hyn, nid oes digon o dystiolaeth eto i brofi'r effaith uniongyrchol.

Materion sydd angen sylw

Digartrefedd yn parhau'n her

Mae digartrefedd yn dal i fod yn her fawr yng Ngwynedd, gyda galw uchel am lety. Mae angen datblygu mwy o safleoedd ar draws y sir i ateb y galw hwn.

Heriau wrth weithredu deddfwriaeth newydd

Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) yn gofyn am fwy o adnoddau i'w weithredu'n iawn.

Mynediad at wasanaethau tai

Mae pryder nad yw pobl yn cael cyngor hawdd ar faterion tai, ond mae 'Siop Un Stop' ar y gweill i helpu gyda hyn.

Gwynedd Ofalgar

Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Moderneiddio gofal

Rydym wedi gwella dau gartref gofal – Hafod Mawddach a Chefn Rodyn – ac wedi agor unedau dementia newydd ym Mryn Blodau. Mae trafodaethau ar y gweill i greu llety gofal ychwanegol yng Nghaernarfon ac ym Mhenyberth, Pwllheli.

Technoleg

Mae gwybodaeth a chynghor am ofal bellach ar gael ar-lein trwy chwiliwr Dewis ac AskSara a rydym hefyd wedi creu rhestr o ddyfeisiadau teleofal (fel larwm personol neu synwryddion). Mae hyn yn helpu pobl i fyw'n annibynnol ac yn lleihau'r pwysau ar wasanaethau gofal.

Cydweithio efo lechyd

Mae trefniadau cyfathrebu a chyfarfodydd rheolaidd wedi'u sefydlu i wella cydweithio rhwng y Cyngor a'r Gwasanaeth lechyd, gan leihau dyblygu a gwella'r gwasanaeth i unigolion.

Cyfleoedd gwaith

Penodwyd staff ychwanegol i gefnogi pobl ag anabledd dysgu i gael gwaith cyflogedig gyda gwir gyflog byw. Mae'r Cyngor yn cynnig cefnogaeth i'r unigolion a'r cyflogwyr i sicrhau bod y trefniadau'n llwyddiannus.

Llechen Lân

Cwblhawyd dadansoddiad o boblogaeth Gwynedd, y galw am wasanaethau, a'r arferion gorau er mwyn deall beth fydd ei angen dros y 20 mlynedd nesaf. Bydd hyn yn ein helpu i gynllunio adnoddau a gwasanaethau'n well ar gyfer y dyfodol.

Cefnogi Llesiant Pobl

Cafodd Hyrwyddwyr Lles eu penodi a chynhaliwyd digwyddiadau costau byw a sesiynau galw-heibio i gefnogi trigolion. Bu cydweithio gyda Chyngor Ar Bopeth i gynnig cymorth gyda rhifedd a chyllidebu, ac roedd cymorth ymarferol ar gael i bobl ddysgu defnyddio technoleg, gan gynnwys dosbarthu cyfarpar TG. Sefydlwyd cronfa i gefnogi prosiectau bwydo yn y gymuned, gyda chysiau coginio wedi'u trefnu mewn partneriaeth â'r Bwrdd lechyd.

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Cynllun Awtistiaeth

Penodwyd gweithiwr ataliol er mwyn cefnogi plant ar y llwybr diagnosis. Mae'r tîm hefyd yn datblygu rhaglenni i gefnogi rhieni a gofalywyr, ac wedi cynnig hyfforddiant ar awtistiaeth ac ymddygiad sy'n peri pryder. Rydym yn parhau i weithio ar brosiect Llwybrau Ni, sy'n cynnig cyfleoedd cymdeithasol i bobl ifanc ac egwyl i rieni.

Darpariaeth breswyl i blant

Cartref grŵp bychan wedi agor ym Morfa Bychan gyda staff wedi'u penodi a dau blentyn wedi'u croesawu i'r cartref. Prynwyd dau eiddo ychwanegol ac mae gwaith paratoi ar y gweill i'w cofrestru.

Arloesi a Chyfleoedd Newydd

Academi Gofal wedi'i lansio i helpu pobl ddechrau gyrfa yn y maes gofal. Mae bron i 1,000 o ddyfeisiau teleofal wedi'u diweddarau i rai digidol, gan helpu pobl i fyw'n fwy annibynnol ac yn ddiogel yn eu cartrefi.

Gofal Gwell i Bobl Gwynedd

Er bod mwy o alw am wasanaethau, mae'r Cyngor wedi llwyddo i leihau'r rhestrau aros am asesiadau a gofal cartref. Mae lleoli staff yn yr ysbyty hefyd wedi lleihau'r oedi i gleifion sy'n aros i ddychwelyd adref o'r ysbyty.

Materion sydd angen sylw

Diffyg Darpariaeth Gofal Digonol

Gall diffyg darpariaeth gofal arwain at niwed i unigolion a chostau ychwanegol i'r Cyngor, gan gynyddu'r galw am wasanaethau. Mae prosiect Llechen Lân yn ein helpu i ddeall y galw a'r adnoddau sydd eu hangen, er mwyn cynllunio'n well i'r dyfodol a lleihau'r risgiau.

Heriau Recriwtio a Chadw Staff

Mae prinder staff yn gallu effeithio ar ansawdd y gofal a ddarperir. Mae'r Cyngor wedi cymryd camau fel sefydlu Academi Gofal ac adolygu cyflogau i wella'r sefyllfa.

Cydweithio â Phartneriaid Allanol

Gall diffyg cydweithio gyda sefydliadau fel y Bwrdd Iechyd, yr heddlu a'r trydydd sector arwain at wasanaethau o safon is. Mae'r Cyngor eisoes yn cymryd camau i gryfhau'r berthynas a symleiddio'r ffordd mae sefydliadau'n gweithio gyda'i gilydd.

Pwysau cynyddol ar Gyllidebau a Gwasanaethau

Galw cynyddol a mwy o anghenion yn rhoi pwysau ar gyllidebau gyda'r boblogaeth hŷn yn tyfu ar raddfa lawer yn uwch na'r boblogaeth oed gwaith.

Gwynedd Gymraeg

Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib
i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y
gymuned

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi

Agorwyd uned newydd yn Ysgol Uwchradd Tywyn i helpu plant ddysgu Cymraeg a gwnaed gwelliannau i dri safle arall – Cymerau, Dolgellau a Maesincla. Hefyd, crëwyd pentref rhithwir o'r enw Aberwla i helpu dysgwyr Cymraeg ar-lein.

Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd

Datblygwyd prosiectau i annog pobl i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu gwaith a'u cymunedau, gan gynnwys cynnwys digidol ar gyfer pobl ifanc. Yn ogystal, bu gwaith yn digwydd i warchod enwau llefydd Cymraeg ac i fynd i'r afael â phrinder staff sy'n siarad Cymraeg o fewn rhai sefydliadau.

Materion sydd angen sylw

Recriwtio Siaradwyr Cymraeg

Mae rhai'n meddwl bod angen Cymraeg o safon uchel i weithio i'r Cyngor, ac er nad yw hynny'n wir, gall y camagraff hwn wneud recriwtio'n anoddach. Mae pobl ifanc sy'n siarad Cymraeg yn gadael Gwynedd, sy'n gallu lleihau defnydd y Gymraeg yn y gymuned.

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Llifogydd

Mabwysiadwyd Strategaeth Llifogydd newydd ar gyfer y sir, a chwblhawyd prosiect gwerth bron i £6 miliwn yn Hirael, Bangor i leihau risg llifogydd ac i wella hamdden. Bu cynnydd da gyda'r dyluniad manwl ar gyfer Promenâd y Gogledd yn Abermaw hefyd.

Gwastraff ac Ailgylchu

Lluniwyd Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu newydd ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus yn 2025, ac mae cynlluniau ar y gweill i foderneiddio'r cyfleusterau trin gwastraff yn Harlech a Chaernarfon.

Argyfwng Hinsawdd a Natur

Gosodwyd 60 pwynt gwefru mewn 13 lleoliad ar gyfer fflyd y Cyngor, ac mae 31% o'r fflyd bellach yn gerbydau trydan.

Teithio Llesol

Datblygwyd cynlluniau llwyddiannus ar gyfer Ffordd Penrhos, Bangor; Ysgol Rhostryfan; ac Ysgol Trefarthyr, Cricieth.

Cymunedau Glân a Thaclus

Mae tîm Ardal Ni wedi ymateb i gynnydd sylweddol mewn ceisiadau am waith glanhau, ac maent yn derbyn canmoliaeth am eu gwaith ledled y sir.

Materion sydd angen sylw

Cynyddu ailgylchu

Mae'n lefel ailgylchu yn gyson ar 64%, sydd bellach dan y targed cenedlaethol newydd o 70%. Bydd y Strategaeth Wastraff yn manylu ar gynlluniau i fynd i'r afael â hyn.

Tanwydd

Bu cynnydd o 0.98% yn nifer y litrau o danwydd a ddefnyddiodd y Cyngor o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Archwiliadau safonau bwyd a hylendid bwyd

Mae'r Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) wedi datgan nad yw'r Cyngor yn cwrdd â'i ddyletswyddau statudol o ran amllder archwiliadau safonau bwyd a hylendid bwyd. Mae'r gwasanaeth yn y broses o gyfarch argymhellion yr ASB er mwyn gwella'r sefyllfa.

Gwynedd Effeithlon

Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon

Beth rydym wedi'i gyflawni?

Dysgu a Datblygu Staff

Lansiwyd Fframwaith Dysgu a Datblygu newydd gyda'r rhaglen hyfforddi am y flwyddyn gyntaf yn canolbwyntio ar faterion fel rheolaeth cyllid, llesiant a sgiliau digidol. Yn ogystal cyflwynwyd Strategaeth Llesiant newydd gyda ffocws ar lles meddyliol, corfforol, cymdeithasol ac ariannol.

Rhaglen Merched mewn Arweinyddiaeth

Cynhaliwyd rhagor o weithgareddau sy'n sylfaen i waith y prosiect megis y Rhaglen Datblygu Potensial, annog merched i ymgeisio am swyddi uwch, a rhoi sylw i gydbwysedd cynrychiolaeth mewn pwyllgorau a grwpiau.

Rheoli Effaith Toriadau Cyllidol

Gwireddwyd £43 miliwn o arbedion ers 2015/16 (93% o'r targed).

Cynllun Digidol

Rhaglen fanwl wedi ei chreu ar gyfer gwella'n gwasanaethau drwy ein Cynllun Digidol. Mae hyn yn cynnwys gwelliannau i system ffôn y Cyngor.

Materion sydd angen sylw

Arbedion

Angen sicrhau fod adrannau yn gwireddu'r arbedion ariannol sydd wedi eu hadnabod.

Casglu Trethi

Mae adolygiad ar y gweill er mwyn gwella'n cyfradd casglu Treth Cyngor ac Ardrethi Annomestig.

Gorsafoedd Pleidleisio

Mae adolygiad o fannau pleidleisio wedi ei gynnal er mwyn asesu addasrwydd y gorsafoedd ac ystyried os oes lleoliadau mwy addas ar gael.

Cydnabyddiaethau

Mae'r delweddau ar y tudalenau canlynol wedi'u credydu i ac wedi'u darparu gan © Hawlfraint y Goron / © Crown copyright (2025) Cymru Wales: 1, 3

